EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.5.2015
COM(2015) 268 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2015

in mnenje Sveta o programu Nizozemske za stabilnost za leto 2015

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2015

in mnenje Sveta o programu Nizozemske za stabilnost za leto 2015

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1], zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2], zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije[3],

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta[4],

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Komisije, da začne izvajati novo strategijo za delovna mesta in rast *Evropa 2020*, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik. Strategija se osredotoča na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje za povečanje potenciala Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.

(2) Svet je na predlog Komisije 13. julija 2010 sprejel priporočilo o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije (2010–2014) ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic. Skupaj tvorita „integrirane

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
[2] UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
[3] COM(2015) 268.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

smernice“ in države članice so bile pozvane, naj jih upoštevajo v nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.

(3) Svet je 8. julija 2014 sprejel priporočilo v zvezi z nacionalnim programom reform Nizozemske za leto 2014 in dal mnenje o dopolnjenem programu Nizozemske za stabilnost za leto 2014. Komisija je 28. novembra 2014 predložila mnenje o osnutku proračunskega načrta Nizozemske za leto 2015[5] v skladu z Uredbo (EU) št. 473/2013[6].

(4) Komisija je 28. novembra 2014 sprejela letni pregled rasti[7], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2015. Komisija je isti dan na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja[8], v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katere je treba opraviti poglobljeni pregled.

(5) Evropski svet je 18. decembra 2014 potrdil prednostne naloge za spodbujanje naložb, pospeševanje strukturnih reform ter prizadevanje za odgovorno in rasti prijazno konsolidacijo javnih financ.

(6) Komisija je 26. februarja 2015 objavila poročilo o državi za Nizozemsko za leto 2015[9]. V njem je bil ocenjen napredek Nizozemske pri izvajanju priporočil za posamezne države, sprejetih 8. julija 2014. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Nizozemskem obstajajo makroekonomska neravnotežja, zaradi katerih so potrebni ukrepi politike in spremljanje. Tveganja, ki izhajajo iz visoke ravni zasebnega dolga, so še vedno prisotna in jim je treba nameniti pozornost, čeprav nedavni ukrepi podpirajo okrevanje stanovanjskega trga in bodo pripomogli k omejevanju rasti hipotekarnih posojil. Čeprav velik presežek tekočega računa delno odraža strukturne značilnosti gospodarstva, bi bila struktura pokojninskega in davčnega sistema potencialno lahko vir neučinkovite razporeditve kapitala.

(7) Nizozemska je 30. aprila 2015 predložila nacionalni program reform za leto 2015 in program za stabilnost za leto 2015. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

(8) Za Nizozemsko trenutno veljajo preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodne določbe glede dolga. V programu za stabilnost za leto 2015 vlada načrtuje postopno izboljševanje nominalnega primanjkljaja, in sicer na 1,8 % BDP v letu 2015 in nato na 0,7 % BDP v letu 2018. Vlada načrtuje, da bo srednjeročni cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, izpolnjevala v celotnem programskem obdobju. V skladu s programom za stabilnost se pričakuje, da bo delež javnega dolga v BDP v letu 2015 dosegel najvišjo vrednost pri 68,8 % in se nato postopoma zmanjšal na 66,1 % v letu 2018. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske napovedi, je verjeten. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2015 se pričakuje, da bo strukturni saldo izpolnil srednjeročni cilj ter dosegel –0,3 % BDP v letu 2015 in –0,4 % BDP v letu 2016. Svet na podlagi ocene programa za stabilnost in ob upoštevanju pomladanske napovedi Komisije iz leta 2015

[5] C(2014) 8810.
[6] UL L 140, 27.5.2013, str. 11.
[7] COM(2014) 902.
[8] COM(2014) 904.
[9] SWD(2015) 38.

pričakuje, da bo Nizozemska izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Javni izdatki za raziskave in razvoj, ki so v letu 2013 znašali 0,84 % BDP, so nizki glede na stopnjo izobrazbe, akademske dosežke in raven gospodarskega razvoja Nizozemske. Javnofinančni odhodki na tem področju se od leta 2014 zmanjšujejo, medtem ko zasebni izdatki za raziskave in razvoj ostajajo nizki. Preusmeritev javnih izdatkov v inovacije in raziskave, zlasti temeljne raziskave, in izvajanje okvirnih politik za spodbujanje zasebnih naložb v raziskave in razvoj bi pripomogla h krepitvi dolgoročnega potenciala rasti nizozemskega gospodarstva.

(9) Eden ključnih izzivov predstavlja trg stanovanjskih nepremičnin, na katerem so se v zadnjih desetletjih nakopičile togosti in izkrivljajoče spodbude, ki so oblikovale vzorce stanovanjskega financiranja in varčevanja v tem sektorju. Dejstvo, da gospodinjstva povečujejo bruto hipotekarni dolg na podlagi stanovanjskega premoženja, je večinoma posledica dolgoletnih fiskalnih spodbud, zlasti stoodstotne davčne olajšave za hipotekarne obresti. Od leta 2012 je bila izvedena vrsta ukrepov, da bi se vprašanje teh spodbud deloma razrešilo. Nekateri od njih so bili namenjeni prilagajanju davčne obravnave stanovanjskega financiranja. Postopno omejevanje davčne olajšave za hipotekarne obresti in povečevanje spodbud za odplačevanje je vsekakor upravičeno. Vendar se ta ukrep uvaja prepočasi, da bi lahko znatno vplival na dinamiko odplačevanja, in znatna davčna spodbuda za naložbe v neproduktivna sredstva bo ostala. Razmerje med posojilom in vrednostjo zastavljenih nepremičnin, ki naj bi leta 2018 znašalo 100 %, je še vedno visoko. Trg najemnih stanovanj omejujeta regulacija in obsežen sektor socialnih stanovanj, za katerega so hkrati značilne dolge čakalne liste. V tem sektorju je uvedba razlikovanja višine najemnin glede na dohodke gospodinjstev dobrodošel ukrep, vendar je njegov učinek omejen. V skladu z novim zakonom bodo morale stanovanjske družbe ločevati dejavnosti v splošnem gospodarskem interesu (tj. socialna stanovanja) od drugih dejavnosti. Čas bo pokazal, ali bo to prineslo želeno preusmeritev socialnih stanovanj k ljudem, ki potrebujejo pomoč, in zagotovilo, da bodo socialna stanovanja dostopna prikrajšanim ljudem, ki stanovanj ne morejo najeti po tržnih pogojih.

(10) Dolgoročna vzdržnost pokojninskega sistema se je izboljšala. Poleg postopnega zviševanja zakonsko določene upokojitvene starosti prvega stebra s 65 let v letu 2012 na 67 let v letu 2023 in njenega kasnejšega povezovanja s pričakovano življenjsko dobo je Nizozemska sprejela celovite reforme zasebno financiranega stebra pokojninskega sistema in sistema dolgotrajne oskrbe. Boljši finančni nadzor pokojninskih skladov in večjo odpornost sistema na finančne pretrese dopolnjujejo uspešne reforme, ki spodbujajo starejše delavce, da delajo dlje. Z reformami dolgotrajne oskrbe se je odgovornost prenesla na občine, pri čemer so se zmanjšali skupni odhodki, poudarek pa je na večji učinkovitosti. Kakovost in dostopnost dolgotrajne oskrbe pa je treba spremljati.

(11) Med drugim še vedno predstavlja izziv primerna znotraj- in medgeneracijska porazdelitev stroškov in tveganj, ki bi presegala sprejeta pravila o usklajevanju z inflacijo in finančnih rezervah (okvir finančne ocene) in bi vključevala zlasti nižje prispevke za mlade. Izboljšanje aktuarske pravičnosti prispevkov v drugi pokojninski steber bi pripomoglo k uporabi finančnih sredstev gospodinjstev v bolj rasti prijazne namene.

(12) Cilj celovite reforme delovnopravne zakonodaje, sprejete v letu 2014, je povečanje udeležbe na trgu dela in mobilnosti. Negativne fiskalne spodbude za delo so se zmanjšale. Zakonodaja, ki jo je sprejel parlament, bo delodajalcem določila kvoto za zaposlovanje invalidov. Celovita ocena učinka teh ukrepov bo mogoča šele po

njihovi izvedbi. Potrebni so nadaljnji ukrepi za boljše vključevanje ljudi, ki so na obrobju trga dela, tudi tistih iz priseljenskih družin.

(13) Ob upoštevanju obveznih nedavčnih dajatev je davčni primež na Nizozemskem precej višji od povprečja EU, obdavčenje pa bi lahko preusmerili na dejavnike, ki manj škodujejo rasti. Predvidena davčna reforma bi prispevala k povečanju udeležbe na trgu dela. Ko bo sprejeta, bo treba njen učinek pozorno spremljati.

(14) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla obsežno analizo nizozemske ekonomske politike in jo objavila v poročilu o državi za leto 2015. Prav tako je ocenila program za stabilnost in nacionalni program reform ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nizozemska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Nizozemskem, ampak tudi upoštevanje pravil in smernic EU. Priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih 1 do 3 spodaj.

(15) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program Nizozemske za stabilnost in meni[10], da Nizozemska izpolnjuje določbe Pakta za stabilnost in rast.

(16) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform in program za stabilnost. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 3 spodaj.

(17) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla tudi analizo ekonomske politike euroobmočja kot celote. Na podlagi te analize je Svet izdal posebna priporočila za države članice, katerih valuta je euro. Nizozemska bi morala tudi zagotoviti, da se ta priporočila izvedejo v celoti in pravočasno –

PRIPOROČA, da Nizozemska v obdobju 2015–2016 ukrepa tako, da:

1. Preusmeri javne izdatke v podporo naložbam v raziskave in razvoj ter izboljša okvirne pogoje za spodbujanje zasebnih izdatkov za raziskave in razvoj, da se nevtralizira trend upadanja javnih izdatkov za raziskave in razvoj ter poveča potencial za gospodarsko rast.

2. Pospeši zmanjševanje davčne olajšave za hipotekarne obresti, da se tako zmanjšajo davčne spodbude za naložbe v neproduktivna sredstva. Uvede bolj tržno naravnan mehanizem za določanje višine najemnin na trgu najemnih stanovanj in dodatno veže najemnine za socialna stanovanja na višino dohodkov gospodinjstev.

3. Zniža raven prispevkov v drugi steber pokojninskega sistema za delavce, ki so na začetku poklicne poti.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik

[10] V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.